

Диссертациялық кеңестің 2020 жылғы жұмысы туралы ЕСЕП

ҚР ДСМ «Қарағанды мемлекеттік университеті» КеАҚ жанындағы «6D110200 – Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығы бойынша диссертациялық кеңес.

Диссертациялық кеңестің төрағасы м. ғ. д. Отаров Ертай Жалғаспайұлы, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Білім және ғылым саласында сапаны қамтамасыз ету комитеті төрағасының 2019 жылғы 04 наурызындағы №207 бұйрығымен бекітілген.

Жұмыс орнының Нұр - Сұлтан қаласына ауысуына байланысты, м.ғ.д. Ертай Жалғаспайұлы Отаровтың орнына «Қарағанды медицина университеті» КеАҚ Сенатының 2020 жылғы 22 мамырдағы №103 бұйрығына сәйкес «6D110200 Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығы бойынша «Қарағанды медицина университеті» КеАҚ диссертациялық кеңесінің төрағасы болып м.ғ.к., қауымдастырылған профессор Марат Гузаирович Калишев тағайындалды. Диссертациялық Кеңес мүшесінің міндеттері м.ғ.д. Отаров Ертай Жалғаспайұлында сақталды.

Диссертациялық кеңеске 6D110200 «Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығы бойынша диссертация қорғауға қабылдауға рұқсат етілген».

1. Өткізілген отырыстар саны туралы деректер:

2020 ж. диссертациялық кеңестің 4 (төрт) отырысы өткізілді.

2. Өткізілген отырыс санының жартысынан кемінде қатысқан кеңес мүшелерінің тегі, аты, әкесінің аты (ол болған жағдайда).

Отырыстардың жартысынан кеміне қатысқан диссертациялық Кеңес мүшелері болған жоқ.

3. Оқу орны көрсетілген докторанттар тізімі:

№	ТӘЖ	Диссертацияның тақырыбы	Ғылыми кеңесшілері	Оқу орны
1	Омарова Алуа Ораловна	«Assessment of safe drinking water provision in rural areas of Karaganda region: a case study from Bukhar-Zhyrau district»	Тусупова Камшат Маратовна – PhD, «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ Қоғамдық денсаулық сақтау және кәсіптік денсаулық институтының проректор-директоры, Қарағанды к., Қазақстан Республикасы, Калишев Марат	ҚР ДСМ «Қарағанды мемлекеттік университеті» КеАҚ;

			<p>Гузаирович – м.ғ.к., «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ қоғамдық денсаулық, биомедицина және фармация мектебінің профессоры, Қарағанды к., Қазақстан Республикасы, Ронни Берндтссон – PhD, Лунд университетінің су ресурстары дивизиясының профессоры, Лунд к., Швеция</p>	
2	<p>Абдикадирова Индиры Темирхановна</p>	<p>«Оценка медико – организационной эффективности использования информационных систем на примере больных с артериальной гипертензией»</p>	<p>Ермуханова Людмила Сергеевна – медицина ғылымдарының кандидаты, «Марат Оспанов атындағы Батыс Қазақстан медицина «университеті» КеАҚ «Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау» кафедрасының жетекшісі, Ақтөбе к., Қазақстан Республикасы.; Чукмаитов Асқар Серикович – MD, PhD, Вирджиния университетімен бірлескен Жоғары медициналық мектебі, денсаулық сақтау саясаты және ұйымдастыру жөніндегі қауымдастырылған профессор, Америка Құрама Штаттары</p>	<p>ҚР ДСМ «Марат Оспанов атындағы Батыс Қазақстан медицина университеті» КеАҚ;</p>
3	<p>Мергентай Айгуль</p>	<p>«Жалпы практика дәрігерлерінің нормативтік</p>	<p>Кулов Дюсентай Баркенович – м.ғ.д.,</p>	<p>ҚР ДСМ «Қарағанды</p>

		жүктемелерін жолдарының негіздемесі»	жетілдіру ғылыми	<p>«Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ Қоғамдық денсаулық, биомедицина және фармация мектебінің профессоры, Қарағанды к., Қазақстан Республикасы.</p> <p>Койков Виталий Викторович – м.ғ.д., ҚР ДСМ «Денсаулық сақтауды дамыту Республикалық орталығы» РМК ШЖҚ Білім және ғылымды дамыту орталығының жетекшісі, Нұр-Сұлтан к., Қазақстан Республикасы.</p> <p>Омаркулов Бауыржан Каденович – м.ғ.к., қауымдастырылған профессор, «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ қоғамдық денсаулық және кәсіптік денсаулық институтының директоры, Қарағанды к., Қазақстан Республикасы.</p> <p>Сон Ирина Михайловна - м.ғ.д., профессор, РФ ДСМ «Денсаулық сақтауды ұйымдастыру және ақпараттандырудың орталықтың</p>	<p>мемлекеттік университеті» КеАҚ;</p>
--	--	--------------------------------------	------------------	---	--

			ғылыми-зерттеу институты» ФМБМ директорының ғылым жөніндегі орынбасары, Мәскеу қ., Ресей Федерациясы	
4	Ермаханова Жанар Акбаровна	«Оптимизация первичной медико-санитарной помощи (ПМСП) для населения не трудоспособного возраста Южно-Казахстанской области»	Булешов Мырзатай Алильдаевич – медицина ғылымдарының докторы, Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық казак – түрік университеті, профилактикалық медицина және стоматологиялық пәндер кафедрасының профессоры, Шымкент қаласы, Қазақстан Республикасы. Тузельбаева Нурдилла Кельжанович – медицина ғылымдарының докторы, Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық казак – түрік университеті, №1 жалпы дәрігерлік практика кафедрасының профессоры, Шымкент қаласы, Қазақстан Республикасы. Илхан Мустафа Нежми – PhD, MD, профессор, Гази университеті Қоғамдық денсаулық білімдері	«Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық казак-түрік университеті

			факультетінің деканы, Анкара қ., Түркия	
--	--	--	---	--

4. Мынадай бөлімдері белгіленіп көрсетілген, есепті жыл ағымында кеңесте қаралған диссертацияларға қысқаша талдау:

- қаралған жұмыстар тақырыптарына талдау:

Диссертация тақырыптары қоғамдық денсаулық сақтаудың өзекті мәселелеріне, атап айтқанда, ауыз сумен қамтамасыз ету, жалпы практика дәрігерлері жұмыс уақытының хронометражы және геронтология мәселелеріне арналды.

1. Омарова Алуа Ораловнаның «Қарағанды облысының ауылдық жерлерінде сапалы ауыз сумен қамтамасыз етілуін бағалау: Бұқар Жырау ауданының мысалында» атты диссертациялық жұмысы қоғамдық денсаулық сақтаудың басты аспектілерінің бірі болып табылатын сапалы ауыз суға қол жеткізуге арналған. Сапалы ауыз суы сырқаттанушылық пен өлімді едәуір төмендетеді, өмір сүру ұзақтығын, мектептерге баруды және гендерлік теңдікті арттырады, сондай - ақ кедейлікті азайтады және елдің әлеуметтік-экономикалық дамуын қамтамасыз етеді. Бұл ретте ауыз судың толыққанды көздеріне қол жеткізудің артықшылықтары жақсартылған санитария және жеке гигиена құралдарына қол жеткізу болған кезде ғана толық іске асырылуы мүмкін.

Су, санитария және гигиена (ССГ) ауруларының ауыртпалығы барлық өлімнің 4% және әлемдегі аурудың жалпы ауыртпалығының 5,7% құрайды. ССГ-ны жақсарту жыл сайын бес жасқа дейінгі екі миллионнан астам баланың өлімінің алдын алады, өйткені олардың арасындағы өлімнің басты себебі диарея болып табылады. Диарея кезінде су мен электролиттер ағзадан шығарылады, нәтижесінде дегидратация пайда болады. Диарея сонымен қатар бес жасқа дейінгі балалардағы өсудің тежелуіне жанама әсер етеді, бұл өз кезегінде әртүрлі этиологиялардың жұқпалы ауруларына сезімталдықтың жоғарылауына әкеледі.

Зерттелетін мәселенің өзектілігі өте жоғары және практикалық маңызы зор.

- диссертация тақырыбының "Ғылым туралы" Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Омарова Алуа Ораловнаның «Қарағанды облысының ауылдық жерлерінде сапалы ауыз сумен қамтамасыз етілуін бағалау: Бұқар Жырау ауданының мысалында» атты диссертациялық жұмысы «Өңірлерді дамытудың 2020 жылға дейінгі мемлекеттік бағдарламасы», «Өңірлерді дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы» және «Ауыл – ел бесігі» бағдарламалары шеңберінде орындалған.

- диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертацияның негізгі нәтижелері, мәлімдемелері, қорытындысы мен тұжырымдары баяндалды және ұсынылды:

- «Winds of change: towards new ways of improving public health in Europe» 11-ші Еуропалық қоғамдық денсаулық сақтау конференциясында, Любляна қ., Словения, 28 қараша – 1 желтоқсан 2018 жыл;

- «Инфекциялық және паразиттік ауруларды диагностикалау, емдеу, алдын-алудың заманауи технологиялары» Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясында, Бұқара қ., Өзбекстан, 8 – 9 сәуір 2019 жыл;

- «Негізгі ғылым және клиникалық медицина. Адам және оның денсаулығы» Жас зерттеушілердің XXII Халықаралық медико-биологиялық ғылыми конференциясында, Санкт-Петербург қ., Ресей, 20 сәуір 2019 жыл;

- «Биология, медицина және фармацевтика дамуының келешегі» Жас ғалымдар мен студенттердің VI Халықаралық ғылыми конференциясында, Шымкент қ., Қазақстан Республикасы, 7 – 8 желтоқсан 2018 жыл;

- Қарағанды мемлекеттік медицина университетімен ұйымдастырылған “PhD Day – 2016” , Қарағанды қ., Қазақстан Республикасы, 9 желтоқсан 2016 жыл;

- Қарағанды медицина университетінің Нутрициологии және Гигиена кафедрасының отырысында (03.05.2019 ж. Хаттама №14);

- Қарағанды медицина университетінің ғылыми-эксперттік кеңесінің отырысында (26.06.2019 ж. Хаттама №12).

Диссертациялық жұмыстың материалдары бойынша 13 ғылыми жұмыс баспаға шығарылды, олардың ішінде: 4 мақала ҚР ҒБМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған баспаларда; 2 мақала – “International Journal of Environmental Research and Public Health” (IF=2.145) Web of Science және Scopus мәліметтер базаларында индексіленген халықаралық рецензияланған журналда; 5 тезис халықаралық ғылыми конференциялар материалдарында, олардың ішінде 3 тезис шетелдік конференциялар материалдарында: оның 1-еуі “European Journal of Public Health” (IF=2.782) Web of Science және Scopus мәліметтер базаларында индексіленген халықаралық рецензияланған журналда. Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізілімге мәліметтерді енгізу туралы 2 куәлік бар.

2. Индира Темирхановна Абдиқадированың «Артериалды гипертензиямен ауыратын науқастар үлгісінде ақпараттық жүйелерді пайдаланудың медициналық - ұйымдастыру тиімділігін бағалау» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы қазіргі заманғы денсаулық сақтаудың өзекті мәселесіне - ақпараттық инфрақұрылымды құруға және дамытуға бағытталған ақпараттандыруға арналған. Компьютерлік технологиялар, компьютерлік желілер және ақпараттық технологиялар негізінде құрылған басқару және аналитикалық ақпараттық жүйелер маңызды мәнге ие. Денсаулық сақтаудың ақпараттық жүйелерін жетілдіру денсаулық сақтау жүйесін нығайтудың жаһандық басымдығы болып табылады.

Елдің және Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау жүйесінің қазіргі заманғы даму үрдістерінің бірі қарқынды ақпараттандыру және автоматтандыру болып табылады.

Қазіргі уақытта көрсетілетін медициналық көмектің сапасын жақсартуға арналған Бірыңғай ұлттық денсаулық сақтау жүйесінің негізінде денсаулық сақтаудың бірыңғай ақпараттық жүйесі іске асырылуда. Қазақстанның денсаулық сақтау саласына ақпараттық жүйелерді енгізу қажетті процесс болып табылады, өйткені медицина қызметкерлерінің жұмыс орындарын автоматтандырады, медицина қызметкерлерінің уақытын үнемдеуге ықпал етеді, науқастарды ерте анықтау мен динамикалық бақылауды қамтуды арттырады, сол арқылы халықты диспансерлеудің сапалы жүргізілуіне ықпал етеді.

Жүрек-қан тамырлары аурулары бүкіл әлемде, оның ішінде Қазақстан Республикасында аурудың жетекші себептерінің бірі бола отырып, қазіргі заманғы денсаулық сақтаудың негізгі проблемаларының бірі болып қала береді. Олардың ішінде ең көп тарағаны-артериялық гипертензия, бұл жүрек-қан тамырлары асқынулары мен өмір сүру сапасының нашарлауының дамуындағы маңызды Медициналық және әлеуметтік проблемалардың негізгі бөлігін құрайды.

Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында ауруларды басқару бағдарламасы (АББ) енгізілді. АББ-ны енгізу Өзін-өзі басқару және денсаулықты сақтау мен нығайтуға ортақ жауапкершілікті арттыру жолымен созылмалы аурулары (артериялық гипертензия, қант диабеті, созылмалы жүрек жеткіліксіздігі) бар пациенттердің өмір сүру сапасын жақсарту және ұзақтығын арттыру үшін бастапқы медициналық-санитариялық көмекті жаңғырту және басым дамытудың құрамдас бөлігі болып табылады.

Артериялық гипертензияның жоғары таралуы осы проблеманың өзектілігін растайды және Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласына енгізілген ақпараттық жүйелерді пайдалана отырып, артериялық гипертензиясы бар науқастарды басқару және бақылау тиімділігін арттыру қажеттілігін көрсетеді.

- диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Индира Темирхановна Абдиқадированың «Артериалды гипертензиямен ауыратын науқастар үлгісінде ақпараттық жүйелерді пайдаланудың медициналық-ұйымдастыру тиімділігін бағалау» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

- диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертациялық жұмыстың негізгі нәтижелері Халықаралық конференцияларда баяндалып, талқыланды:

- Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 25 жылдығына арналған Марат Оспанов атындағы БҚММУ студенттері мен жас ғалымдарының LVI ғылыми конференциясында, Ақтөбе, 2016 ж;

- V Annual International Conference «Medicine Pressing Questions», Baku, Azerbaijan, 2016.

- 6 th International Interdisciplinary Scientific Conference «Society. Health. Welfare», Latvia, 2016;

- Марат Оспанов атындағы БҚММУ 60 жылдық мерейтойына арналған студенттер мен жас ғалымдарының халықаралық қатысымымен ғылыми конференцияда, Ақтөбе, 2017ж;

- Абуали Ибни Сино атындағы ТГМУ жас ғалымдары мен студенттерінің қатысуымен XIII «Медициналық ғылым: жаңа мүмкіндіктер» атты ғылыми-тәжірибелік конференциясында, Душанбе, Таджикистан, 2018ж;

- Жас ғалымдар мен студенттердің қатысуымен «Медицина мәселелері және биология» атты аймақаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияда, Кемерово, 2018 ж..

Диссертация тақырыбы бойынша 15 ғылыми жұмыс жарияланды, соның ішінде: 2 – Web Диссертация тақырыбы бойынша 15 ғылыми жұмыс жарияланды, соның ішінде: 2 – Web of Science (Tomson Reuters) ақпараттық базаларында индекстелген: «SHS Web of Conferences» журналында және Scopus: «Drug invention today» журналында; 4 – ҚР БҒМ білім және ғылым саласында сапаны қамтамасыз ету Комитетімен ұсынылған ғылыми баспаларда; 6 – халықаралық ғылыми конференциялар жинақтарында жарияланды және «Амбулаторлық - емханалық мекемелерде ақпараттық жүйелер тиімділігін бағалау» тақырыбында әдістемелік нұсқау әзірленді. Авторлық құқық объектісіне құқықтарды мемлекеттік тіркеу туралы 2 куәлік алынды.

3. Мергентай Айгульдің «Жалпы практика дәрігерлерінің нормативтік жүктемелерін жетілдіру жолдарының ғылыми негіздемесі» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының мемлекеттік саясатының негізгі бағыттарының қатарына халықтың өмір сүру сапасын жақсартуға бағытталған. Бұл бағытқа қол жеткізу жолдарының бірі-медициналық қызметтердің сапасы мен қолжетімділігін арттыру және алғашқы медициналық-санитариялық көмек деңгейінде денсаулық сақтау жүйесін жаңғырту.

Осыған байланысты денсаулық сақтауды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасының негізгі бағыты «Адами ресурстарды стратегиялық басқару» болып айқындалды (5.6.1-бөлім), онда «ескірген штаттық нормативтер мен стандарттарды қолдану қажеттігінен қолданылатын технологияларға, стандартталған операциялық рәсімдерге және пациенттердің қажеттіліктеріне сәйкес адами ресурстар мен еңбек шығындарын икемді жоспарлау мүмкіндігіне» баса назар аударылды».

Қазақстан Республикасының «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексінде медико – санитарлық алғашқы көмек «адам, отбасы және қоғам деңгейінде көрсетілетін қолжетімді медициналық қызметтер кешенін қамтитыны» көрсетілген.

Қазақстанның денсаулық сақтаудағы бүгінгі реформалары МСАК қолжетімділігін қамтамасыз етуге және Халық денсаулығы үшін олардың рөлі мен жауапкершілігін арттыру мақсатында жалпы практика дәрігерлерін қолдауға бағытталған.

МСАК-ты дамытуға және жалпы практика дәрігерлерінің рөлін арттыруға Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДСҰ) Алматы қаласындағы (1978 жылғы 12 қыркүйек) және Астана қаласындағы (2018 жылғы 25-26 қазан) жаһандық конференциялары арналды.

Астана декларациясының негізгі бағытын іске асыру - МСАК-тың тұрақты жүйесін қалыптастыру үшін қолданыстағы жүктеме нормативтерін зерделеу және одан әрі жетілдіру және МСАК деңгейінде денсаулық сақтаудың адами ресурстарының тиімділігін одан әрі арттыру талап етіледі.

- диссертация тақырыбының "Ғылым туралы" Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Мергентай Айгульдің «Жалпы практика дәрігерлерінің нормативтік жүктемелерін жетілдіру жолдарының ғылыми негіздемесі» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексі және Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласын дамытудың 2016 - 2019 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасының «ескі штаттық нормативтер және стандарттарды қолдану қажеттілігінен қолданылатын технологияларға, стандартталған операциялық емшаралар мен пациенттің қажеттіліктеріне сәйкес адами ресурстар және еңбек шығындарын икемді жоспарлау мүмкіндігіне қарай» бағыты бойынша орындалған.

- диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертацияның негізгі ғылыми қағидалары халықаралық ғылыми - практикалық конференцияларда баяндалды және талқыланды (Семей қ. 2016 ж., Қарағанды қ. 2017 ж., 2018 ж.); алыс халықаралық ғылыми - практикалық конференция (Пусан қ. Оң. Корея 2017 ж.; ЕНМА Annual Conference 2017, Health Futures, 13th-15th June 2017; ЕНМА Annual Conference 2018, Making it happen, 20th -22nd June 2018; 11th European Public Health Conference «Winds of change: towards new ways of improving public health in Europe», Ljubljana, Slovenia, 28 November - 1 December 2018) және жақын (Ош қ, Қырғызстан, 2017 ж.; Душанбе қ. Тәжікстан 2019 ж.).

Диссертация тақырыбы бойынша 19 ғылыми еңбек жарық көрді. Оның ішінде 3 мақала ҚР Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым

саласында сапаны қамтамасыз ету комитетімен ұсынылған баспаларда; 1 мақала Ресейлік ғылыми дәйексөз алу индексі базасына кіретін журналында; 1 мақала халықаралық ғылыми жариялымда (International Journal of Innovative Science, Engineering & Technology), 1 мақала “Research Journal of Pharmacy and Technology” (2018 жылдан бастап SJR 0.19 Scopus, Citescore - 0.38, процентиль 56, 3 квартиль Q3) Scopus мәліметтер базаларына енген халықаралық рецензияланған журналда, 1 баяндама және 3 тезис ҚР халықаралық ғылыми-практикалық конференциялардың материалдары мен жинақтарында, 6 тезис шетелдік конференциялар материалдарында: оның 1-і (European Journal of Public Health, (2018 жылы IF=2.234, квартиль Q2), Web of Science мәліметтер базасында индексіленген халықаралық рецензияланған журналда. 3 зияткерлік жеке меншік (№834 Авторлық куәлік, 26 сәуір 2017 жыл; №4179 24 маусым 2019 жыл; №6402 13 қараша 2019 жыл).

4. Жанар Акбаровна Ермаханованың «Оңтүстік Қазақстан облысының еңбекке қабілетті жасынан асқан тұрғындарына біріншілік медициналық-санитарлық көмекті (БМСК) оңтайландыру» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы ағзаның өміршеңдік қабілеттерінің төмендеуі мен өлім қаупінің артуымен біртіндеп дамитын биологиялық процесі – қартаю мәселесіне арналған. 2015 жылғы ДДҰ есебіне сәйкес (Report on Ageing and Health), әлемде 60 жастан асқан тұрғындардың саны 893 миллион адамды құрады. ДДҰ болжамдарына сәйкес жер шарының халқы алдағы 40 жылда яғни 2050 жылға қарай туылу көрсеткішінен емес, адамдардың өмір сүру ұзақтығының жоғарылауынан 40%-ға, яғни 6,9-дан 9,7 млрд. дейін көбейеді. Болжам бойынша 2050 жылға қарай егде және қарт жастағы тұрғындардың үлес салмағы 21,8%-ға дейін көтеріледі. Бір тараптан ұзақ өмір сүру ХХІ ғасырдың қол жеткізген жетістігі, бір тараптан - дамыған мемлекеттерде тұрғындардың қартаюы мен туылудың азаюы - әлеуметтік дезадаптацияға әкеп соқтыратын өткір әлеуметтік мәселе. Әлеуметтік дезадаптацияның негізгі себептері егде және қарт тұрғындарда бірнеше себептерге байланысты - медициналық, психологиялық, ми қызметінің органикалық ауытқуымен ұштасатын әлеуметтік себептер де бар. Олардың ішінде егде жастағы адамдарға медициналық және әлеуметтік қызмет көрсетуімен және психологиялық мәселелерді шешумен қатар, олардың белсенді қартаюын жеңілдету сұрақтары, кәсіби және қоғамдық қызметі, өмір сүрген ортасы үшін пайдалы еңбекке қатысуы да басты орынға ие. Бұл жағдай денсаулық сақтау саласына елеулі қысым көрсетеді, себебі халықтың аталған бөлігі өзін-өзі күту қабілетін сақтау үшін ұзақ мерзімді медициналық көмек, санитарлық-гигиеналық күтім, реабилитациялық жәрдем алуы басым маңызға ие болады.

Еліміздің демографиялық көрсеткіштерінің, яғни тұрғындардың саны (18 млн-нан аса тұрғын) мен олардың өмір сүру ұзақтығының (72,5 жасқа жетті) артуы, медициналық көмекке сұраныстың артуына ықпал етеді. Тұңғыш елбасымыз Н. Ә. Назарбаев алдына қойған әлемнің 50 бәсекеге қабілетті, ары қарай 30 дамыған елдер қатарына Қазақстанның енуі бойынша міндетті жүзеге

асыру үшін бастапқы мақсат - халық денсаулығы болып саналатынын, ал, денсаулық сақтау саласындағы басты басымдық - алғашқы медициналық көмекті дамыту екенін нақтылап көрсетті.

Қазақстан Республикасында геронтологиялық қызметті одан әрі дамыту және гериатриялық көмекті жетілдіру егде және қарт адамдарға жәрдем беруді ұйымдастырудың жеке мәселесі болып табылады. Еліміздегі демографиялық жағдайды барынша жақсарту және бейінді медициналық көмектің қолжетімділігі мен сапасын арттыру денсаулық сақтау жүйесінің алдында тұрған маңызды міндет болып табылады. Елді мекендердегі тұрғындардың демографиялық жағдайына әлеуметтік маңызы үлкен жүрек-қан айналым жүйесі ауруларынан туындайтын мүгедектік пен өлім оқиғаларының жылдан жылға арта түсуі байқалады. Емдеу - профилактикалық ұйымдары қан тамыр жүйесі ауруларын сапалы көмекпен және оның қол жетімділігімен толық қамтамасыз ете алмай отыр. Бұл жағдай әсіресе, біріншілік медициналық санитарлық көмек ұйымдарында орын алған. Сондықтан, медициналық көмек сапасының тиімділігін зерттеудің және орын алған кемшіліктерді шешу - маңызды мәселе. Ғылыми диссертациялық жұмыстың тақырыбы осы өзекті мәселені ғылыми-теориялық тұрғыда шешіп, тәжірибеге медициналық, әлеуметтік тұрғыда тиімді профилактикалық бағдарламаларды негіздеуге арналған.

- диссертация тақырыбының "Ғылым туралы" Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Жанар Акбаровна Ермаханованың «Оңтүстік Қазақстан облысының еңбекке қабілетті жасынан асқан тұрғындарына біріншілік медициналық-санитарлық көмекті (БМСК) оңтайландыру» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған

- диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

1. Зерттеу жұмысының мақсаты мен міндеттерін орындау барысында алынған қағидалар мен деректер Оңтүстік Қазақстан (Түркістан) облысының емдік – профилактикалық ұйымдарының тәжірибесіне енгізілген.

2. «Оңтүстік Қазақстан (Түркістан) облысының еңбекке қабілетті жасынан асқан тұрғындарына біріншілік медициналық-санитарлық көмекті (БМСК) оңтайландыру» атты оқу құралы Қ. А. Ясауи атындағы атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің ғылыми кітапханасының қоры реестріне тіркеліп, қолдану үшін ендірілді 23.05.2018ж., ғылыми зерттеу жұмысының зерттеу нәтижелерін денсаулық сақтау тәжірибесіне енгізу туралы Акт қабылданды.

3. Зерттеу нәтижелері бойынша Шымкент және Түркістан қалаларының емханалары, ауруханалары және Облыстық жедел медициналық жәрдем станциясының дәрігер-мамандарына және медициналық оқу орындарының

интерн, студенттеріне арналған «Егде және қарт жастағы тұрғындардың жүрек қан айналу жүйесі ауруларының біріншілік пен екіншілік профилактикасын жетілдіру және кардиологиялық қызметті қажетті корлармен қамтамасыз етуді ұйымдастыру» атты оқу құралы 17.11.2018 жылы дайындалып, 29.05.2020 жылы №3703 Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізілімге мәліметтерді енгізу туралы куәлікпен (авторлық құқық объектісі: әдеби туынды) куәландырылды. БМСК ұйымдарының дәрігерлеріне қолдануға ұсынылды., оқу құралын денсаулық сақтау тәжірибесіне енгізу туралы Акт қабылданды. Оқу құралы Түркістан Жоғары Медициналық колледжінің кафедраларының оқу процесіне енгізілді №2 хаттама, 19.11.2018 ж., Түркістан қаласы, Қазақстан.

Диссертациялық жұмыстың тақырыбы бойынша 19 ғылыми еңбек жарық көрді:

- 3 мақала Scopus дерекқор қатарына кіретін шетелдік «National Journal of Physiology, Pharmacy and Pharmacology», «Drug Invention Today», «Electronic Journal of General Medicine» атты ғылыми-тәжірибелік журналдарда;
- 4 мақала Қазақстан Республикасының Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған журналдарда;
- 3 мақала Отандық ғылыми басылымдарда;
- 7 тезис Халықаралық ғылыми – тәжірибелік конференция материалдарында, алыс шетелдік 1 жарияланым баяндамасымен жасалынды «International occupational and environmental diseases congress», 27-29th March, 2017 in Antalya

Диссертациялық жұмыстың нәтижелері бойынша 2 оқу құралы жазылды.

5. Ресми рецензенттердің жұмысына талдау (мейлінше сапасыз пікірлерді мысалға ала отырып).

ҚМУ» КеАҚ диссертациялық кеңесінің отырыстарында қорғалатын диссертациялық жұмыстар бойынша рецензенттер қаралып, бекітілді. Рецензенттер болып оқу және ғылыми ұйымдардың жетекші ғалымдары, тиісті мамандықтар бойынша ғылыми дәрежелері мен атақтары мен жарияланымдары тағайындалды.

Рецензенттер диссертация мен жарияланған жұмыстарды зерделеу негізінде диссертациялық кеңеске таңдалған тақырыптың өзектілігін, диссертацияда тұжырымдалған ғылыми ережелердің, тұжырымдар мен ұсынымдардың негізділік дәрежесін, олардың жаңалығын, тиісті мамандық бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беру мүмкіндігі туралы қорытындыны бағалайтын жазбаша пікірлер ұсынды.

Докторанттардың ресми рецензенттерінің барлық пікірлері белгіленген мерзімде ұсынылды.

Диссертациялық «ҚМУ» Кеңес рецензенттердің жоғары кәсіби деңгейін және барлық рецензенттердің ғылыми принципті көрсете отырып, дәлелді қорытынды бере алатын мамандық бойынша терең білімі мен жетістіктері бар екенін айтады.

6. Ғылыми кадрларды даярлау жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі ұсыныстар.

ҚР ДСМ «Қарағанды медицина университеті» КеАҚ жанындағы диссертациялық Кеңес диссертациялық кеңестердің өкілеттіктерін кеңейту жөніндегі ұсынысты қолдайды, өйткені бұл Болон декларациясының ережелерін қабылдауға бағытталған Қазақстандағы ғылымның даму логикасына сәйкес келеді. Диссертациялық кеңестердің өкілеттіктерін кеңейту бір жағынан олардың жауапкершілігін арттырады, екінші жағынан бәсекелестік ортаны кеңейтуге мүмкіндік береді және тұтастай алғанда жоғары оқу орындарының имиджіне әсер етеді.

Өтпелі кезеңде ҚР БҒМ Білім және ғылым саласында сапаны қамтамасыз ету комитетінің диссертациялық кеңестерді лицензиялау қызметін және диссертациялық жұмыстардың талаптарға сәйкестігіне техникалық сараптаманы сақтау ұсынылады.

Диссертациялық жұмыстардың мазмұны бойынша сараптама диссертациялық кеңестерге қалдырылған жөн.

«Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығының ерекшелігін ескере отырып, диссертациялық кеңестерге оларды қорғау кезінде диссертациялық жұмыстарды сараптау сапасын арттыру үшін диссертациялық кеңестің уақытша мүшелері ретінде (нақты отырысқа) бейіні бойынша жетекші ғалымдарды қосуға рұқсат беруді ұсынамыз.

7. Философия докторы (PhD), бейіні бойынша доктор дәрежесіне ізденушілердің мамандықтар (кадрларды даярлау бағыты) бойынша қаралған диссертациялар туралы деректер.

6D110200 – Қоғамдық денсаулық сақтау мамандығы

Қорғауға қабылданған диссертациялар	4
оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының	2
қорғаудан алынып тасталған диссертациялар	-
оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының	-
ресми рецензенттердің теріс пікірін алған	-
диссертациялар	
оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының	-
қорғау нәтижелері бойынша теріс шешім алған	1
диссертациялар	
оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының	1

Диссертациялық кеңестің төрағасы, м.ғ.к.,
қауымдастырылған профессор _____

М. Г. Калишев

Диссертациялық кеңестің
Ғалым хатшысы, PhD _____

«ҚАРАҒАНДЫ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ» КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЕМЕС АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ
«МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ КАРАГАНДЫ» НЕКОММЕРЧЕСКОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
Қолтаңбаның түпнұсқасын РАСТАЙМЫН
Подлинность подписи ЗАВЕРЯЮ
АРБД директоры
Директор ДУЧР _____

Ж. А. Даулеткалиева

2021 жылғы 08 қаңтар

